

Célszerűtlen volna nem érinteni a tájegységen belül nagy jelentőségű *vadtenyésztési kérdést*. A mezőgazdasági jellegből kifolyóan természetszerűleg csak apróvadtenyésztésről lehet szó, a kérdés azonban sajnos eléggé elhanyagolt. A fátlanság, a vadbúvóhelyek hiánya, az ezekben végrehajtott háborús pusztítások, a dúvad megengedhetetlen elszaporodása pillanatnyilag ugyan mindmégannyi nehézséget jelentenek, de a fásítások felfutásával párhuzamosan az értékes apróvad elterjesztésének; korszerű vadgazdálkodási területek berendezésének igen nagy jelentőséget kell tulajdonítani, egyrészt a dolgozók sportja, szórakozása, de nem kevésbé, a dolgozók hűsellátása és a vadexport népgazdasági jelentősége érdekében. Nem szabad elhallgatni azt a beigazolt tényt sem, hogy *a fácántenyésztés milyen jelentős segítséget nyújt erdész munkánkban az egyik legnagyobb ellenségünk: a pajor károsításának leküzdésében*.

Összefoglalva és végezetül: a szocialista erdész társadalom egyik nagy feladata, hogy *a fejlesztési határozat szellemében a kisaljai homokon felszámolja a népgazdaság anyagi és erkölcsi támogatásával a múlt bűneit, új erdők, mezővédő fásítások telepítésével jelentősen emelje e tájegység erdősültségi százalékát, az adott lehetőségeket kihasználva segítse a mezőgazdasági többtermelést, a rontott erdők folyamatos és minél nagyobb ütemű átalakításával pedig vívjon eredményes harcot a bővített újratermelés érdekében*.

Főiskolánk és az erdei vasutak

FÜLÖPP ZOLTÁN
az OEF vasutügyi előadója

Minden iskola nyomot hagy a tanulóban, az ott tanultak formálják egyéniségét és elkísérik egy életen át. A közösség szempontjából különösen a szakmai iskolák munkája fontos, mert ez közvetlenül hat a termelő munkára, s érvényesül az egyén munkáján keresztül a népgazdaságban. Nem közömbös ezért az, hogy szakiskolánk miként töltik be szerepüket.

Mint a soproni Erdőmérnöki Főiskola egykori hallgatója mindig a legnagyobb tisztelettel és szeretettel gondolok vissza arra az intézményre, amely megtanított az erdő szeretete mellett az egyes erdőgazdasági munkák megfelelő értékelésére is. Ez a tisztelet és szeretet indít most is arra, hogy felhívjam a figyelmet Főiskolánk jelenlegi munkájában meglátott hiányosságra.

Az erdei vasutak ügyéről van szó.

Harminckét éve dolgozom az erdei vasutaknál. Érthető, ha elsősorban ezen keresztül figyelem Főiskolánk működését, melynek eredményét munkámban nap mint nap közvetlenül lemérhetem. Súlyosan érzem, hogy Főiskolánk kevés vasutas-erdőmérnököt adott eddig az erdőgazdaságnak. Nem tervező, vagy építő vasutasra gondolok itt, hanem vasútüzemvezető erdőmérnökre. *Harminchárom vasútüzemünk van a jelenben, s ezeket csak három helyen tudtuk erdőmérnök kezébe tenni* azért, mert erre nem volt több jelentkező. A főiskolai oktatás vagy tervező mérnököt nevelt, vagy építőt — a meglévő vasutak sorsa, élete és főleg az erdőgazdasági munkákban betöltött szerepe a sok egyéb között elveszett. A vasút és út harcának kérdésében kimerült minden érdeklődési tartalékerő. Pedig ma, amikor az erdők termésének csaknem harmadát erdei vasutak szállítják le, nem nélkülözhetjük azokat a szakképzett vasútüzemi mérnököket, akiknek kinevelése nagyrészt a Főiskola feladata. Minden évben két-három olyan erdőmérnökre van szükségünk, aki a vasútüzem menetével elméletileg és gyakorlatilag tisztában van.

Az oktatási hiba nem mai keletű. Visszanézve saját életpályámra, azt látom, hogy az erdei vasutak terén elkövetett első baklövéseimet a nagyon is szerény tudás miatt követtem el, amit a vasutas pályára magammal hoztam. Igaz, hogy a jelenlegi erdei vasutaink javarésze az első világháború után létesült. Állami területen csak Lillafüreden és Galgamácsán. Utóbbi javarészt kőszállításra volt berendezve és hamarosan meg is szűnt. A magánerdők kitermelői az általuk létesített vasutak üzemelését pillanatnyi költségkimelés érdekében nem erdőmérnökre bízták. Vasútüzemi mérnökre így kevés szükség volt. Ma azonban, a rendszeres és nagymértékű vasúti szállítás nem nélkülözheti a vasútüzemvezető erdőmérnököket.

Ne csak vasúttervező mérnököket neveljen a Főiskola, hanem elsősorban vasútüzemet irányító, vasútüzemi munkát ellátó vagy ellenőrző mérnököt. Nem lehet jó

tervező mérnök az, aki üzemet még nem vezetett. Üzemvezetőket lássunk először és tervező ceruzát csak ezek legkiválóbbjai kezébe adjunk.

Mit kívánunk az üzemvezető mérnöktől? Teljes elméleti és gyakorlati tudást, hogy ki tudja érdemelni a végrehajtó személyzet elismerését. Saját magának kell tudnia ellátni és el is magyarázni a vasútüzemben előforduló minden munkát — megfelelő anyag és szerszám birtokában szakképzett munkások nélkül is el kell hogy látni tudjon minden feladatot. Csak ilyen felkészültségű mérnök számíthat megbecsülésre és eredményes munkálkodásra.

A hiányokért természetesen nem csak a Főiskolát kell okolni, de a lényeges hiba az, hogy a Főiskola nem kelti fel a hallgatókban a vasútüzemek iránt kellő mértékben a figyelmet. Az e téren a Főiskolára váró feladat ellátásának módját pedagógusainkra kell bízunk, mihez az üzem részéről örömmel ajánljuk fel segítségül szak tudásunkat.

Az akác és fenyő a somogyi homokon

VÖLGYI LÁSZLÓ

a volt nagyatádi erdőgazdaság főmérnöke

A somogyi homokot kedvező éghajlata, talaja miatt a legrégebb időktől kezdve erdő borította. K—NY-irányban húzódó hullámos felszínén a mocsaras teknőktől kezdve a száraz buckatetőig minden termőhely megtalálható. Talaja eolikus eredetű homok, s különösen a buckaközökben több-kevesebb agyagot tartalmaz. A teknők talaja nagyon savanyú, egyebütt savanyú vagy semleges kémhatású. A vizes Ph 4,4-től (*Nardus stricta*, *Agrostis alba* ass.) 6,4-ig (*Corynephorus canescens* ass.) változik. Jelentős talajhiba csak a teknőkben észlelhető gley alakjában.

Főfafaja a kocsányos tölgy járulékfáival (kóris, szil, juharok gyertyán, kis- és nagylevelű hárs, ezüsthárs), a vizesebb részekben pedig a mézgás éger, nyír és hazai nyárok. Helyenként a bükk is nagyobb állományokat alkotott kocsányos tölgy, gyertyán és korai juhar elegyével. Bár minden kétséget kizáróan bizonyítani nem lehet, valószínű, hogy az erdei fenyő őshonos. Az idők folyamán az erdők mind kisebb területre húzódtak vissza s a megmaradtak jórésze a mezőgazdaság főüzemágának — az állattenyésztésnek — céljait szolgálta legelőik biztosításával. Emellett a túlzott méretű vadgazdaságokban a fatermelés csak harmadrendű fontosságú volt.

Igen nagy károkat okozott az 1890-es években megindított lecsapolás, amit a tervszerűtlen uradalmi árkolások csak fokoztak. Eltűnt a teknők vize, a talajvízszint lejjebb szállt s minden termőhely egy fokkal szárazabb lett. A víz eltűnése miatt a levegő relatív páratartalma csökkent és az aszálykárosítások gyakoribbá váltak. Szerencsésebb volt az eset, ha a teknőket halastavakká alakították át.

Az őshonos fafajok mind kisebb területre szorultak s helyüre a törpebirtokosok könnyebben telepíthető fafajokat hoztak, hogy állataiknak legelőt, vadjaiknak sűrűt biztosítsanak. Ezek a telepítések főleg a szárazabb részekben váltak szükségessé, mivel az üdebb részek sarjról rendszerint felújultak. A telepítés során a csemetetermelő cégek a legkülönbélebb fenyő- és lombfajokat — akácot, erdei-, fekete-, banks-, simaluc-, szurkos-, vörösfenyőt — ajánlottak. Különösen az első három fafaj válogatás nélküli telepítése látható. Talán sehol az országban nincsenek úgy összekeverve a fafajok, mint éppen a somogyi homokon. A nagy kísérletezés eredményeképp maguk a fafajok mutatják meg, hogy hol képesek beváltani a hozzájuk fűzött reményeket. Mivel az erdőgazdaság fejlesztési irányát megszabó kormányhatározat a fatömegfokozás érdekében a gyorsan növvő fafajok fokozottabb telepítését írja elő, az akáccal és a fenyőkkel kapcsolatban szeretném leírni tíz éves tapasztalataimat a somogyi homokon. Megkísérlem a megoldandó problémákat felvetni és a további kutatás figyelmét néhány szempontra felhívni.

Akác

A múltban főleg legelőerdők létesítésére használták. Alatta a felverődött *Bromus sterilis* dús legelőt biztosított már koratavasszal. A buckatetőktől kezdve minden termőhelyre telepítették, felújítása kizárólag gyökérsarjról történt. Egyes helyeken, különösen a kisebb uradalmakban, a letarolt tölgyesek helyére is telepítettek akácot. Magassági növekedése 25 éves korban elérte a 28 m-t is, vastagsági növeke-